

Zápisky zaječovského rychtáře z let 1771 – 1793

Jiří Topinka – Kateřina Fryaufová

Úvod

Každý pramen neúřední povahy, který pomáhá osvětlit dosud neznámé stránky historie z pohledu prostých lidí, je velkým přínosem. O to větším, oč starší je jeho datace. Historická cena je o to vyšší, jedná-li se o pramen, který nám odkrývá dění v zapadlé venkovské obci. Rukopis zápisů rychtáře ze Zaječova v podhůří Brd, zachycující dění v obci na sklonku 18. století, k nim bezesporu patří. Většinou je historik v takových případech odkázán jen na gruntovní knihy, zemské katastry, vesměs finanční povahy, v lepším případě na farní kroniky. Ty se však většinou vedly až od první poloviny 19. století (podle nařízení nejvyššího purkrabího Chotka z roku 1836), a pokud ano, pak se v některých případech prostě nezachovaly.

Zápisky zaječovského rychtáře, uložené ve Státním okresním archivu v Berouně ve sbírce Varia (dosud neuspoř.), představují alespoň v rámci našeho regionu unikátní možnost se seznámit se nejen s událostmi, které se odehrávaly na malé vesnici v osvícenské době, resp. s událostmi, které autor zápisu považoval za hodné zaznamenání. Představují zároveň, byť omezenou, možnost sondy do mentality tehdejších lidí. Jejich autorem je Matěj Vodrážka, zaječovský pekař a rychtář z čp. 11. Rychtář byl v podstatě nejnižší vrchnostenský úředník, který zároveň obstarával policejní dohled v obci a obstarával styk s vrchností a vedl účty obce. Jako takový musel mít základní vzdělání, určitý rozhled a samozřejmě i autoritu mezi vesničany. Tyto předpoklady umožňovaly, aby se rychtář v řadě případů chopil pera a pokusil se zaznamenat historické události v obci „na paměť budoucím“. Pravděpodobně nejznámější rychtářské zápisy představují Paměti milčického rychtáře Jana Františka Vaváka (1741 – 1816). Jeho velmi obsáhlé rukopisné dílo vyšlo v letech 1907 – 1938 v pěti svazcích. Jeho letopisecké dílo je na vysoké obsahové i stylistické úrovni, zápisky zaječovského rychtáře se s ním samozřejmě nedají srovnávat ani co do rozsahu, ani co do stylu a čistoty jazyka. Obsahově jsou však do jisté míry podobné.

Matěj Vodrážka podle časových zmínek v textu psal své dílo zřejmě někdy po roce 1800. Psal je pravděpodobně najednou, s větším časovým odstupem, zřejmě ke konci života. K zaznamenání historických událostí použil slabý sešit formátu 16x21 cm, vázaný nití o celkovém rozsahu 22 stran. Poslední tři listy

jsou uříznuté. Celý rukopis je psán poměrně čitelně, písmo je dobře zachovalé, až na poslední stranu, která zřejmě utrpěla nevhodným uložením, takže část textu v horní třetině stránky je nečitelná. Vlhkost prosákla i do zhruba poloviny ostatních folií rukopisu, ale naštěstí jej neznečitelnila.

Obsahově se zápisky zaječovského rychtáře zaměřují jak na běžné události ve vsi, např. sousedské spory, hospodářské dopady válek na vesničany, dále na spory s vrchností, např. o vodu, a především pak na události církevního života, a to právě v převratné době josefínských reforem, kdy se jednalo o zrušení svatodobrotivského kláštera, stojícího na okraji tehdejšího Zaječova. Prozrazuje především hlubokou víru v Boha i katolickou církev, bez které si tehdejší vesničan nedovedl představit život. Časově jsou zápisy umístěny do doby, kdy byl M. Vodrážka jmenován rychtářem (1771), a končí náhle v roce 1793. V textu ovšem existují přesahy až do roku 1737 a 1800. Není divu, že do popředí vystupuje především osoba a zásluhy autora zápisu, který chtěl zřejmě potomkům uchovat vzpomínky na zásluhy příslušníku svého rodu o obec.

Zaječov v druhé polovině 18. století

Zaječov byl tehdy součástí komorního (zemského) panství Zbiroh, ke kterému patřilo ještě dalších 34 obcí na dnešním Hořovicku, Rokycansku a Příbramsku. Šlo o vesměs zemědělskou oblast, ovšem s výrazným zastoupením železářství. Podle tereziánského katastru z padesátých let 18. století žilo v Zaječově celkem 15 menších hospodářů (v sousední Kvani 13, v Olešné 23, Těnech 20 a Jivině 14), kteří obdělávali pole o celkové výměře přes 260 strychu (asi 73 ha) s velmi špatnou bonitou. Dalších přes 60 strychu představovaly společné obecní pastviny, na které každý den obecní pastýř vyháněl dobytek jednotlivých rolníků, a 124 strychu louky. Vzhledem k tomu, že u obce již zřejmě od 15. století až do roku 1817 pracovala železná huť (zvaná Klášterská), žilo zde poměrně dost jejích zaměstnanců, takže Zaječov (podobně jako Kvaň) nemůžeme považovat za obec vyloženě zemědělskou. V obci žili tito řemeslníci a podruži: čtyři voziči uhlí, čtyři uhlíři, uhlířský tovaryš, čtyři nádeníci, tavič u vysoké pece, tovaryš u vysoké pece, tři horníci (ruda se dolovala v okolí Zaječova, Kvaně i jinde), čtyři horničtí tovaryši, čtyři kováři, dva zedníci, pekař, pekařský tovaryš, švec–příštípkář, řezník a obecní pastýř. Ostatní rolníci měli robotní povinnosti vůči hutí, spočívající především v dopravě rudy a výrobků. Pro potřeby hutí byl v jejím sousedství rybník, nedaleko pak mlýn s pilou o dvou kolech a také hamr, kde se železo zpracovávalo.¹

Na okraji obce stál již od roku 1263 augustiniánský klášter Svatá Dobrotivá (St. Benigna), který se v druhé polovině 17. století dočkal nákladné obnovy a rozšíření v barokním slohu. Stal se tak významným poutním místem ve střed-

Celkový pohled na klášter ve Svaté Dobrotivé v roce 1998 (foto autor)

ních Čechách. V době po vydání dekretu Josefa II. z roku 1781 měl i svatodobrotivský klášter zaniknout, ale poddaným se podařilo dosáhnout toho, že byl zachován a přeměněn na novou farnost.²

K Zaječovu se počítala i Nová Ves s několika domky, která vznikla v roce 1710 zrušením a rozparcelováním klášterního dvora mezi nové poddané, kteří měli snížit nedostatek robotní práce pro zdejší hutě.

Edice pramene

Pozn.: Text ponecháváme pokud možno v původní podobě, jen upravujeme, resp. sjednocujeme psaní i/y ve slovesech podle dnešního úzu, provádíme přepis ks na x, spřežek (cz – č aj.), dvojitých W na jednoduchá a zavádíme chybějící interpunkci. Zřejmě největší zásah spočívá v oddělování vět v dlouhých odstavcích, kde by byl souvislý text bez jakýchkoli začátků vět a interpunkce hůře srozumitelný.

- 1) *Tereziánský katastr český I* (rustikál), Praha 1964, s. 68 – 69 a *Tereziánský katastr český III* (dominikál), Praha 1970, s. 60 – 61. Viz též V. Fryš – J. Švandrlík, *První zaječovská ročenka*, Zaječov 1993.
- 2) W. S. Faix, *Poutní místo Svatá Dobrotivá*, Zaječov 1999.

I. O drahých letech a co se stalo při obci Zaječovské roku 1771

Když tak skrze 3 léta v zemi české veliké neúrody byly, takže lidé mříti museli nebo hladem maso koňské, scíplý dobytek, trávu za lebedu jedli ba i kočky chytali a byli je jedli, neb patříce na to slavné paměti bejvalá císařovna Marie Terezie, aby svému lidu jakožto mocnářka pomohla, dala do české země mnoho tisíc měřic obilí, aby sobě lidé pomohli.

Tak také do naší obce přišlo roku 1771 takové obilí k jarní sýji, když ale sme jej do obce přivezli, tak se u rychtáře zamklo a zapečetilo a pak byl vyslaný komisař a každému kdo neměl odměřil a s ním na poli až rozsíl byl, poněvadž ale byla sýje pozdní, zase v čas žních se dost málo sklidilo neb to čas k dozrávání nemělo, za to obilí dost velký plat mělo.

Bylo pšenice 1 strych za 18 zl[atých], a žita 1 strych za 16 zl. Uložila, až se každá obec podivití musela a ten plat každý kontribuent ročně upláceti musel.

Ten plat tehdy netrval jen skrze 3 léta nebo na to přijel na hrad Zbirovský Jejich Excelenc Pán a Pan z Rábu a ten dluh všechn celému panství odpustil.

II. Vysazení, kterak se pujčilo na panství Zbirovské 2 miliony

V roce 1771 bylo pujčeno od slavné paměti bejvalé císařovny Marie Terezie 2,000 000 zl. rýn[ských], za kteréž milostivá vrchnost kupovala obilí a lidu na panství tom Zbirovském dávala a něco někomu peněz pujčila a tak potom ten dluh jak mnoho kdo vzal na 28 let navrhly a tu se vyplatí interes i kapitál, moc velké a těžké břemeno až posaváde na panství podaným trvá. Až vyjde 28 let, kapitál i interes přestal v roce 1799

III. Kterak Matěj Vodrážka přišel za rychtáře a jaké věci pod ním až do skončení této knížky skrze 22 léta se sběhly

Jak v roce 1771 s přinucením slavné paměti bejvalého Kryštofa Antonína Kayzra byl vyvolený za rychtáře Matěj Vodrážka, kterýž předtím hájenskou skrze 18 let a kostelnickou [službu] skrze 15 let zastával a tak jak byl rychtářem učiněný, se následující věci zběhly, kterou první v dílu 4. kladu takto:

IV. Kterak chtěl vzít Jakub Novák ten palouk, který má obecní kovář k svému u kovářovýho pole

V roce 1771 majíce Jakub Novák kousek palouku za Strnadovic neb jinak V loučkách nazvaný a tam byl pěkný kousek drnu obecního. On tedy počal mluviti, že to jemu patří a že i to obecní pole, které kovář užívá, jemu patří a hned šel a ten kousek drnu sobě s příkopy ohrazoval. Vidouce to sousedi, hned k rychtáři šli a proč to dá dělat mluvili. Rychtář i hned souseda vzal a na jmenovaného Jakuba Nováka k tomu drnu, který tam eště kopal šel, a proč to dělá se ho tázal, an to ani odpovědi nedal, ale jak kopal a motykou v ruce držel, hned po rychtáři M.[atěji] Vodr.[ážkovi] tou motykou hodil a dyby se byl rych-

tář neuhnul, byl by ho dle svědků skutečně do hlavy praštil a hned bez pochyby zabil. Tu i hned kopati musel přestat a za to potrestán byl, když sousedi viděli, že by přece ten drn k svému pomalu přihradil, tedy jej v roce 1779 obecnímu kováři za louku jež luh vedle Volešského luhu se nazýval, dali a od toho času v luhu louka není a kovář ten palouk užívá.

V. O vojně s Prajzem neb rumru r. 1776³

Vejš dotčeného roku náš mocnář Josef II. Počal vést vojnu s Prajzem, která velice českou zem skrze daně a fořpony⁴ v zkázu vedla, nebo naše obec musela lifrunky až do Českého Brodu. Mladé Boleslavi, Nymburku a Štiřína, ještě dáleji, dovážeti a tak ta vojna skrze 6 i 7 let trvala a co jest nejvíce k podivení, patalie žádná nebyla a přece skrze to česká zem, obzvláště za Prahou v zkázu přišla.

VI. Kterak sme kantora okolní obce obdržely

Roku 1778, když přišel Velebný Pan Páter Ignác Veselý, kaplan zámecký z Vídne, který se tam musel jít učit normální školu, tak zase všechny kantory v zámku [zbirošském] učil a když je vyučil, tehdy kde bylo potřeba kantora, Jejich Milost pan pan Josef Erben vrchní ředitel je dosadil, a tak také k nám přišel Antonín Kabriel, kterému se ve Volešné kvyrtýr dal a tam skrze 3 léta učil a pak k klášteru do hospody k Františkovi Depontovi se přestěhoval a tam byl 2 léta a zase do chalupy Jana Vajnera přišel a posledně u Martinu neb France Unkra chalupy učil, v tom se staly žaloby, že by špatně učil a i hned sme do kláštera P. Chrysostoma Beneše profesora a spolu Kurze k učení dětem obdrželi a tam tak se posaváde učí.

Po P. P. jmenováním přišel semи za profesora Pan Páter Hermenegildus Hafner a v roce 1789 a dne 24. dubna 1795 zemřel a hned přišel Veleb. P. P. Ernest Maxant a zase dne 30. listopadu 1800 zemřel.

VII. Kterak se nám náš obecní les odňal

Roku 1779 za panování Jejich Milost Pána Erbena a vrchního řiditele se stalo, že taková komise od gubernium a Milost pán krajský Berounský,⁵ z Vídne

-
- 3) Válka o bavorské dědictví, tzv. bramborová (proběhla v době sklizně brambor), mezi Pruskem a Rakouskem v letech 1778 – 1779. Cílem bylo zmařit snahu Rakouska o získání Bavorska, což se Prusku podařilo. Důsledkem války bylo mj. rozhodnutí o výstavbě pevnosti Terezín a Josefov.
 - 4) Vořpon – zkomolenina z němčiny, der Vorspann = přípřež, povoz. Veškeré náklady spojené s dalekými jízdami svým vlastním povozem si rolnici museli platit sami. Náhrady od státu byly velmi malé.

od nejvyšší rady Milost pán revident i nejvyšší cekrmist[r]⁶ Jejich Excelenc hrabě Špork přijeli, tak dlouho na Zbirovském hradu byli, až všechném obcím mnoho lesů pobrali, majíce vejstupek, že nikdy z toho kontribucí neplatili, což i tenkráte nám pod Seným celý les až pod potok, jenž v mapu posaváde znamenaný nám jest, až k lukám nahoru pobrali a mimo toho ještě i kusu luhu se nám odňalo a tak sami dělali jak psáno, nyčky my ale od toho času celá obec zkažený vostáváme.

VIII. Jakým spůsobem obec o vodu přišla

Když okolo léta Páně 1737 rudy z Zaječovských hor tak silně šmelcovaly, že jenom s tou jedinou rudou všude dělali, poněvadž ale pro vody postačiti rudy nadělat nemohli, tehdy vrchnost dala k těm horám štolu od pece a skrze tu štolu obci se všechna voda přebrala neb jindy než štola byla, potoky vody po vsi tékávaly a jak se štola dohnala, ani potoky ani v studnicích kapky vody nebylo.

IX. Jak sobě obec o náhradu skrze vodu pomáhala

V roce 1739 se obec skrze vzatou vodu k Milost Císař. Královskému vrchno-ředitelskému ouřadu ucházela a náhradu žádala, nato dostali odpověď, že se to odešle do Vídně a jaká odpověď přijde, že se do obce odešle.

X. Kterak obec náhradu za vodu obdržela

Dne 28 Augusti 1740 přišlo od Vídeňské komory naší obci, že před lety obec podala slavné paměti bezvalému Nejosvícenějšímu Císaři Karlovi III.⁷ spis, a to když jel z honby nad dílcema, aby se obci skrze škody od hor učiněné a hutě na robotě nějaká náhrada učinila a tu že dekret z Vídně přišel, na nějaký čas že se z roboty 3. díl odráží a poněvač se obci nyní voda odňala, takže na věčné časy skrze to ten 3. díl se obci vrací a nato se celá obec podepsala, že skrze hory, být by větší škodu trpěti měly, nic víc žádati nebudou.

XI. Jak zase o tu náhradu vodní obec přišla

Když panství přistoupilo roku 1780 na systém Rabovský,⁸ s robotním platem, tak také naše obec Zaječovská přistoupiti musela a tu náhradu na naši

-
- 5) Hejtman berounského kraje. Jen krátce v letech 1787 – 1791 sídlil v Berouně, jinak v Praze, a to až do roku 1848, kdy byly krajské úřady nahrazeny okresními.
 - 6) Správně má být nejvyšší hofmistr, jeden z nejvyšších zemských úředníků, který předsedal komornímu soudu. České gubernium (dříve místodržitelství) v čele s nejvyšším purkrabím pak bylo fakticky zemskou vládou.
 - 7) Správně má být Karel VI., otec Marie Terezie.
 - 8) Raabův systém, raabizace (podle dvorního rady F. A. Raaba) – první poddanská reforma

vodu žádnou sme neobdrželi, tehdy obec přinucena byla k slavné administrací, Panu Josefovi Janovi z Erben o takovou náhradu supliku žádati, kteráž administrace toho času vypracována od Josefa Vodrážky z též obce z Nro. 11, jenž byla tak podstatně vypracovaná, že se až posaváde v tomž Nro. 11 na památku zachovává, na kterou supliku sme obdržely písemnou resolucí tuto:

Copia: Suplikanti mají se svou žádostí až do skončení těch robotních platů strpěti, kdež napotom stranu jejich žádosti slušná pomoc se stane. Dáno v Královém Dvoře dne 7. Martii 1780. Jan Josef z Erben, administrátor.

XII. Kterak obec zase náhradu na vodu obdržela roku 1782

Když taková náhrada na onu vodu žádná přijíti nechtěla, kde obec pořáde očekávala, tehdy obec přinucena byla zase svou první stížnost obnoviti a sice obnovena byla takto:

Josef Vodrážka sám do toho vkloučil a takovou podstatnou supliku zrovna na král. krajský ouřad zhotoval a všechny podstatné věci do ní zasadil, že když se sousedum čtla, všichni se nad tím ustrnuli, kterak skrže vrchnost obec zkažena jest.

Jak tedy se sousedi na to podepsali i hned s tím Tomáš Kop a Matěj Černý do Král. krajského ouřadu se odebrali a tam odpověď oustní obdrželi následující, abychom na tu naši supliku odpověď na Král. Císař. ouřad Zbirovský očekávali, že to teprva do Vídni jítí musí.

Roku 1784 dne 1. Juli přišla obci šťastně od Vídeňské komory resoluci, že se nám na tu naši škodu skrže vodu odráží z robotního platu šestý díl.

Na to se všichni sousedi podepsali a ona resolucí od Vídeňské komory ostala ležet na vrchní kanceláři Zbirovském, tu ale náhradu 6. díl sme

Detail kláštera s věží zvonice z rajské zahrady v roce 2001 (foto autor)

z roku 1775; byla založena na parcelaci vrchnostenské půdy mezi poddané a nahrazení roboty peněžitými platy. Pro odpor šlechty provedena jen na komorních panstvích, v královských městech a na panstvích zrušeného jezuitského řádu.

hned za 7 let již proběhlých z roboty sraženo měli a tak ona náhrada pořáde trvá a trvati musí, podle čehož se budoucí sousedé vědět kterak spravovati, kdyby budoucně někdo chtěl tu náhradu obci odejmouti.

XIII. O měření české země roku 1778⁹

Roku 1778 se všechny Císařská panství měřily skrze inženýry, kde také v naší obci tenkráte měřil P. Herbinkr inženýr a potom řádně každé obci mapa zhodovená a tak plat robotní podle toho vyměření se platil.

Contribuci ale stará vostala, na to v naddotčeném roce 1778 za panování slavné paměti Josefa II. Krále Českého a Císaře Římského přišlo, že se celá česká i jiní země znovu měřiti musely, na Císařských ale panstvích, poněvadž ale měřeno bylo, jen klasificírovali, co jedno každé pole neb louka dá užitku, a když to zhodoveno bylo, platy jak kontribuční i tak robotní podle toho vysadili a k tomu nové kontribuční ustanovili.

Takové platy nevostaly jen jeden rok, neb zase slavné paměti bejvalý Leopold II. Císař Římský a Král Český to všechno zvrhl, takže z toho měření koranic nebylo a staré platy jako byly před tím ustanovil.

Abych tehdy také řekl jaké platy byly na naši obec, tehdy tyto před měřením obec platila kontribuci měsíčně 16 zl. 6 kr., po měření platila 14 zl. a posledně roku 1792 vostala měsíčně na 15 zl. 12 kr. Robota vždy něco kontribuci převyšovala.

XIV. Vypsání, kterak měl být klášter Sv. Panny Dobrotivé skasírován¹⁰

Léta Páně 1787 za panování Josefa II. Císaře Římského a Krále Českého se tak silně kláštery jak řeholních duchovních tak jeptišek kasírovaly, že i také náš klášter Sv. Dobrotivé skasírován měl být nebo již i také komise ke kasírování dne [datum chybí] 1787 z Voboříšského kláštera sem přijela a všechny věci jak klášterní tak kostelní sepsala.

Vidouce to okolní vesnice obzvláště rychtář Matěj Vodrážka co by to znamenalo, i hned ráno dne [datum chybí], to jest [vynecháno] Panny Marie šel rychtář nadjmenovaný s Antonínem Charvátem do téhož kláštera a dal se ptáti, jestli již Milost pán krajský stál, odpověď dostal, že ještě na pomalé chvíli vyšel z refektáře¹¹ a hned se ptá, co jste vy? rychtář odpověděl, že jest zdejší rychtář a on jemu řekl: Co chcete? Rychtář jemu odpověděl: pro Milost Pane krajský, přicházíme k nim stran našich Velebných Pánů Páterů, slyšíme, že má bejt

9) Šlo o vyměřování josefinského katastru pro účely radikální daňové reformy, která byla Leopoldem II. po roce 1790 zrušena.

10) Kontribuce – pozemková daň, vybíraná pro potřeby státu.

11) Refektář – klášterní jídelna.

klášter skasírovaný; nato hned Milost pan krajský běžel pro knihu a odpověděl všem, že bude skasírovanej a vy tu nemáte žádného duchovního psaného. Tu rychtář s tou největší ponížeností jeho žádal, aby nad námi otcem byl, že by celý ten okršlek zkázený byl, poněvač jest sem veliký schod lidu a že všechn ten okršlek má do kostela 1 míli.

Na to milost pan krajský odpověděl: Nu, nyčko půjdem do kostela na mši svatou a uhlídám vaši pravdu a hnedky šel na malý kůr a se po kostele díval, tu viděl plný kostel nacpanej lidu, poněvač to bylo kor na Pannu Marii, jak ale z kostela šel, rychtář hned zase s několika sousedy za ním a on se k němu obrátil a řekl: Rychtáři, viděl jsem Vaši pravdu a protož hned sobě dejte psát na samého Císaře Pána supliku a Váš Pan vrchní ať se vám do ní podpíše a dále řekl: Vy jste zaspali, tehdy co nejčerstvěji pospěšte, ale nemeškejte, ať se s takovou suplikou podrobí některý z Pánu duchovních, neb to musí být moudře a já s mou povinností trochu posečkám, a na to odjeli.

XV. Kterak obec a klášter pracovaly, aby zase vostal v svém stavu

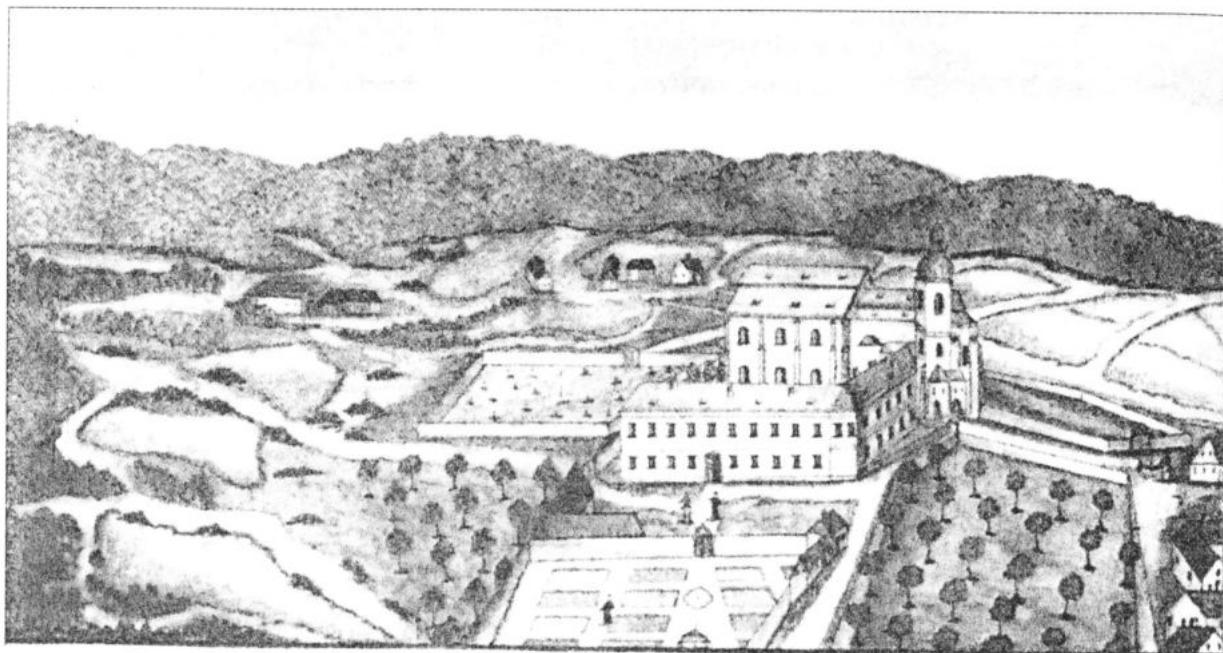
Těhož roku 1787 na den Blahoslavené Panny Marie, jak bylo po službách Božích a slavná komise z kláštera odjela, tehdy hned rychtář Zaječovský Matyáš Vodrážka dal věděti obcím Volešné, Těně, Kvani, aby na odpoledne do kláštera Sv. Dobrotivé přišli, když se tam sešli, tu jim i Velebným Pánem Páterum Augustiánum vypravoval, co jemu Milost pan krajský řekl.

To sobě každý pomysliti muže, že co ty sousedé pomysleli, že nepochybňě aspoň srdcem plakati museli, poněvač slyšeli, že všech duchovních zhabeny býti mají, jak ale jim to vypověděl, hned se rychtář k Velebným Pánem duchovním obrátil a který z nich tu supliku na Císaře Pána vypracovati se podrobí, řekl.

Velební Páni Páteri odpověděali, že to z nich žádný v stavu dokázati nemůže, ale to bylo proto, že do toho žádný nechtěl konat, neb to bylo mnoho přes poručení Císaře Pána jednat, nýbrž že jest v Komárově jeden písar W. F. G. Johannes Strejček, aby k němu šli, ten že to vypracuje. A tu byl večer, rychtář jmenovaný řekl: Který tam pujdete? On žádný nechtěl, nebo tuze pršelo i nebylo jináč, než že musel sám rychtář s Václavem Jedličkou z Kvani v tom dešti do Komárova tu cestu vážiti.

A když tam přišli, tomuž písari o takovou supliku říkali, on jim dal odpověď krátkou, že on se do takových věcí plést nebude, aby šli [k] syndikovi do Žebráka. Na to se uradili a zase zpátky v noci domů šli a že jen nejdřív k Panu vrchnímu pujdou, co on jim řekne.

A jak domu přišli a to povídali, Josef Vodrážka se posadil a Milost Pánu malou o to supliku napsal a na to na ráno rychtář poslal s tím Petra Strnada a Václava Jedličku k Milost Panu vrchnímu, jak ale oni tam přišli a top mu podali, on jim odpověděl, aby se domu vrátili a co měli nařízeno, vyřídili, tehdy

Conventus ad sanctam Brigittam ac ordinem Eremit. S. P. Augustini
sive titulo Annocationis Beatae Virginis Marie alias Insulanus
monasterius quia in medio silvatum extructus Insula formam
exhibet.

Podoba kláštera Svatá Dobrotivá ze 17. století

hned rychtář dal vedle všem obcím, aby všichni do kláštera na odpoledne se najíti dali a Josef Vodrážka též šel a jemu samému pokoj vykázali v kterém pokoji on tu supliku o zachování téhož kláštera psal. Jaká byla, to sobě každý pomyslí z toho neb když vyhotovena byla všem Velebným Pánům Páterům a rychtářům se čtla, tu všickni jak Veleb. Páni duchovní, tak světští, žalostně plakali, když toho svědkové potvrzují. Z oné supliky copia se až podnes v Nro. II v naší obci zachovává.

Pak s onou suplikou všichni rychtáři a konšelové místo celých obcích k milost Panu vrchnímu šli a on ji podepsal a tak skrze Milost Pána krajskýho do Vídňe odeslal a tu vostal klášter stát a nevěděl na čem jest.

XVI. Kterak Léta Páně 1789 slavná komise na klášter přijela, zdaž jest ho potřeba nebo ne

Dne 18. Maje 1789 roku přijel Milost Pan vikarius Berounský Josef Každý a Milost Pán Šul krajský komisař až do kláštera a tu se museli sject: V[elebný]. pan farář Mejtský, Mrtnický Pan lokalista, Strašický P. Páter lokalista a všickni okolní rychtáři s konšelama, kde i rychtář Strašický k tomu povolán byl a tak se komise držela, zdaž jest nám ten klášter potřebný nebo ne.

Tu všichni jak duchovní lokalistové tak lid řícti museli, že jest tuže potřebný obcím, který pod lokalistama jsou, kromě Mejtský. Velebný Pan kaplan, který tady místo Veleb. Pana faráře byl na odpor stál, a to z té příčiny, poněvač jejich jurisdikcí [to] byla, nebo on Velebný Pan farář všechnu štolu bral a katechismus sotva jednou v roce měl a ti naši Velební Páni duchovní jemu všechnu práci konali.

Ale přece toho našeho protivného Veleb. Pána kaplana sme porazili, neb sme ještě jednu supliku skrze Josefa Vodrážku vypracovati nechali a té slavné komissí k protokolu přiložiti nechali a tak komise odešla. Tu příležitost sme s komissí s 8 zl. rýn. platiti museli.

XVII. Jak sme klášter a k tomu faru tomu klášteru obdrželi

Dne 28. listopadu roku 1789 šťastně přišla nám resolucí od Nejosvícenějšího Císaře Římského Krále Českého Josefa II. skrze Václava Svobodu téhož času Císařského vrchního říditele Zbirovskejho, že na naši žádost se ten klášter Sv. Dobrotivský zachovává a mimo toho, že Císař Pán faru v též klášteře ustanovuje, ku kterej faře že eště k Zaječovu, Kvani a statkám¹² připadá od Mrtníka obec Jivina a od Mejta obec Volešná. Ta copia z dekretu Vídeňského se v Zaječově Nro. 11 až podnes vynachází, a tak klášter byl zachován.

XVIII. Vypsání o uvedení fary a slavnosti v též klášteře Sv. Dobrotivkém

Dne 7. prosince roku 1789, to jest první neděli adventní, přijel sem do téhož kláštera Milost Pan vikarius Berounský Josef Každý a Milost Pan vrchní Václav Svoboda Zbirovský, proti kterým se slavně na Škarpe střílelo z moždířu též i bubnami a troubama vítalo. K tomu též byli pozváni Mil. Pan Ignác Veselý, Drahnoújezdský děkan, jakožto sekretář vikární, Mil. Pan děkan Žebrácký a Mil. Pan děkan Hořovský, lokalista Strašický, Mrnický i náš bývalý Veleb. Pan farář Mejtský, též všechny obce, a tu jakožto vyvoleného a ustanoveného Velebného Pana Maximiliána Korrena, převora za faráře té osady od slavné konzistoře všichni nadjmenovaní v svých pluviálách,¹³ s bubny a trouby z jeho pokojí vyzdvihli a s procesí skrze klášter po dvoře a po Škarpe do kostela k velkému oltáři přivedli a tu se jemu od Milost Pana vikariusa ustanovení čtlo a pak on příslahu jakožto farář složiti musel a na to potom Veleb. Pan farář Maximilian Karen zpívanou mši čtl jakož od slavné konsistoře byl za kaplana té osady ustanoven Veleb. Pan Páter Johanes Rauch a když bylo po té vší slavnosti, zase všechn lid musel do téhož kláštera refektorium a tam po všech

12) Statky je zde míněna zřejmě Nová Ves.

13) Pluviál – plášt' katolických duchovních.

ceremoniích Milost Pan vrchní ekzortu¹⁴ lidu dělal, jak máme být faráři poslušni a jak jej sobě vážiti máme a tu se ta slavnost skončila.

XIX. Jaké věci sme do farního našeho kostela dostaly

Když bylo po té slavnosti, druhého dne ráno, tu hned Milost Pan vikarius visitací v tom kostele dělal a s procesí na krchov šel a pak v našem kostelíčku všech Svatých skončil.

Tu se všechny obce na uvedení té fary podepsati musely a Milost Pan vikarius viděl, že kostelní věci všechny nemáme, tehdy hned skrze jeho přímluvu a Veleb. Pana převora a faráře sme z Prahy dostali kasuli s dalmatikama¹⁵ modrýma, kasuli s dalmatikama žlutýma a Velebná Pan farář k tomu koupil černý pluvial a k tomu mnoho vornátů a bílého roucha dostal, jakož i oltáři Sv. Tekly malé ciborium¹⁶ a dva větší zvony. Křtitelnici na naše outraty sme dělati dali, která nás stála 8 zl., jenž za kropenku dolů se postavila, poněvač sme z Prahy onu mramorovou dostaly, jakož ten červený damaškový baldachýn Velebný Pán za 40 zl. koupil.

XX. O vojně s Turkem, která byla Léta 1790

Téhož roku 1790 podžehla se vojna s Turkem za panování Josefa II. Císaře Římského a Krále Českého, která ovšem daleko od nás byla, však přece proto Českou zem mnoho koštovala, kde jenom naši obec transpedy a lifrunky, jak se spočetlo 300 zl. koštovala a k tomu celá česká zem ještě válečnou daň skrze 2 léta platiti musela, jenž vynesla z jednoho každého kontribentního zlatého 18 kr. ročně, tu vojnu dostala naše strana festunk¹⁷ Bělehrad, mnoho jiných festunků a měst a proto ať žádný neříká [že] ta vojna nám nic neudělá, jest to daleko a to bylo dost daleko a přece veliký peníze Českou zem koštovala.

XXI. Kterak obec sobě studnici spůsobila v roce 1790

Když již obec náhradu na vztatou vodu skrze štolu dostala, jak v dílu XII stojí, tehdy skrze vzývání ducha Svatého všichni sousedi se radili, kde by nějakou studnici dělali, aby aspoň k pití vodu měli nebo pro vodu jak sobě tak dobytku dílem do ječmenový studánky, dílem k práci jezditi a choditi museli, tehdy se uradili a šli, místo za rybníčkem na studnici vyhlídli a tak hned tu studnici dělati dali Matějovi Ungrovi z Kvaně, poněvač ale ve 2 sáhách¹⁸ již

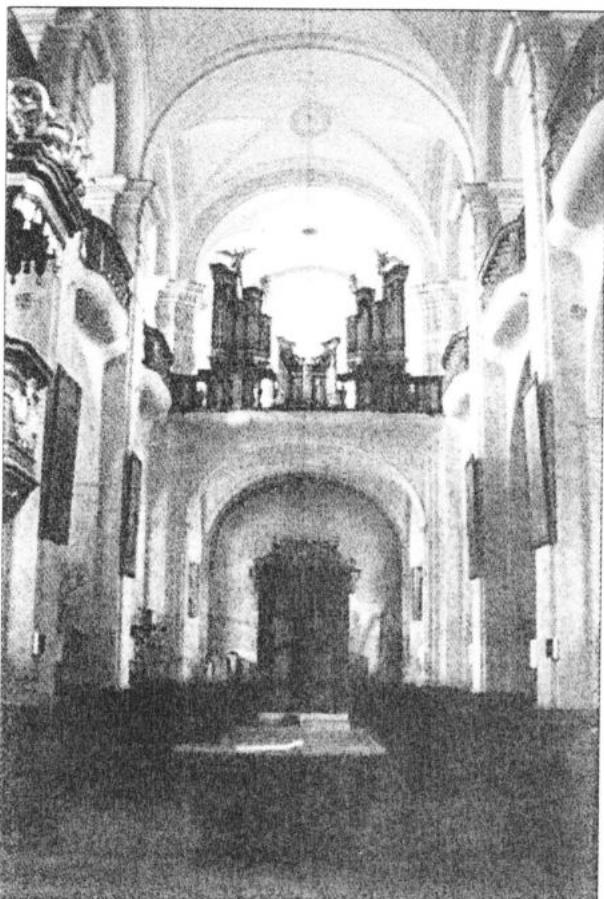
14) Exorta – přednáška, proslov.

15) Kasule – svrchní mešní roucho kněze, dalmatika – mešní roucho jáhna (přisluhujícího u mše).

16) Ciborium – schránka na svátost oltářní (hostie).

17) Festunk – pevnost (z něm.).

Zápisky zaječovského rychtáře z let 1771 – 1793

Hlavní loď klášterního kostela s kurem
v roce 2001 (foto autor)

Jeden z postranních oltářů v klášteře
Svatá Dobrotivá s velikonoční
výzdobou v roce 2001 (foto autor)

malé pramínky vycházely a země měkké byly, tak jen do 6 sáhu dělati mohl a tak aspoň vodu k pití a vaření tu zas sme dostali, která studnice nás přes 50 žl. mimo forhantu¹⁸⁾ koštovala a nato platil jeden každý soused stejně, kromě Jan Zajíc z Nro. 9 dáti nechtěl a také se zavázal, že do smrti z té studnice vodu bráti nebude, že on svou studnici má.

XXII. Jak se ta studnice slavně světila

Dne 28. srpna roku 1790, když studnice dokonána byla, tak Velebný Pan Franz Maximilian Korren s dvouma asistenty, totiž s Vel. Panem Johanesem a s Vel. Panem P. Hermenegildem Hafnerem, toho času profesorem a kazatelem, vedl slavnou procesí zbožnost lidem sem k nám do Zaječova a tu nám tu naší studnici slavně posvětil, za kterou práci od obce nic nežádal, jen toliko

18) Sáh = asi 1,9 m.

19) Zkomolenina, zřejmě šlo o zálohu, vyplácenou předem.

literákum²⁰ a chlapcům sme zaplatili a tak naše voda v studnici svěcená jest, aby budoucí potomci známost toho měli.

XXIII. Kterak sobě osadníci spůsobili příkrov²¹ roku 1792

Když tak řádně fara naše spůsobena byla kromě příkrov[u], [který] velice sešlý byl. Tehdy Velebný Pan farář Maximilian Korren počal na ten příkrov žebrati, tak sice, že obec naše dala 10 zl. 18. kr., Volešská 10 zl., Jivina 7 zl., Kvaň 8 zl. 16 kr., ař se sešlo tolik peněz. Pan k tomu přidal sám, penězi eště doplnil 42 zl. 30 kr., a tak tento příkrov koupil co z naší obce kdo dal. Posavad se pojmenovaný v obci vynachází.

XXIV. Kterak sousedi branku²² u Strnadojc spravili

Vidouce sousedi naší obce, jak cesta bídná u Strnadovic jest jak pro potah, tak krávy i ovce nebo byla tak zlá, že nikdy celá nevyschla, tak že pastýř za dobytkem branou jítí nemohl. Tehdy z toho soužení roku 1792 povstali a sice onu bránu tak spravili, že přes 50 for z várky kamene tam zavezli a šutru od bintlochu [?] 40 for dali a tak cesta jako stul spravena jest.

XXV. Jak to přišlo, aby se kaple všech Svatých rozbourala

Když již farní kostel z klášterského místo naší kaple všech Svatých ustavený byl a ona kaple všech Svatých, v které se jen nám o posvícení na den všech svatých a o fumuse služby Boží konaly, podle patentu zavržena byla, tehdy vidouce Velebný Pan farář Maximilian Korren, že by již nic platná ona kaple všech svatých byla a protož k slavné konsistori a slavnému guberniu o rozbourání té kaple supliku podal, aby místo krchovní přibylo a sice hned položil, aby dány byly těm dvoum obcím, totiž Zaječovu jeden a Kvani jeden, od kterých mědi koupené byly, neb než ty zvonky byly zjednané, když někdo umřel, musela se klášteru za zvonění 2 kopy zaplatiti, jakož to dříví z té kaple na hrobárně v své suplice žádal.

XXVI. Kterak přišlo, aby se kostel všech Svatých rozboural pod dekretem

Dne 8. Aprilis roku 1792 přišel dekret skrze vrchno-ředitelský ouřad Zbrovský od slavné administrace Velebnému Panu faráři Maximiliánovi Korren, aby se kostel všech Svatých rozboural a na to dne 27. Aprile 1792 slavná komise Urož. Pan duchodní Tadeáš Stanislav Puhoný od vrchno-ředitelského

20) Literáti – členové kostelního sboru, kúru.

21) Příkrov – ozdobná černá pokrývka rakve. Používala se nejen na pohřbech, ale i při zádušních mších, kdy se v kostele vystavovala prázdná rakev jako připomínka zesnulého.

22) Zde ve smyslu průchodu mezi ploty zahrad.

úřadu, administrátor a Uroz. Pán Jan Wolfram sirotčí, přijeli sem na ten kostel a k tomu se najítí museli všichni rychtáři s konšelama a tu se dekret četl, který byl tento:

Všechny kostelní věci jak *háparati*²³ a tak i jinší inventář, že se dávají z toho kostela do farního chrámu Páně, kromě jeden černý ornát, 2 svícny a konvičky a kazatelnice z dobré vůle daroval Velebný náš Pan farář bejvalému Mejtskému faráři, což on dal do chrámu Páně Sv. Štěpána, ostatní všechno se přineslo do našeho farního chrámu Páně a tu se jednalo s slavnou komisí, jak se kostel bourati bude.

XXVII. Jak se hrobárna neb byt pro hrobaře kostela všech Svatých jednal

Bylo od slavného gubernium a slavné administrace vyhozena na rozbouřání téhož kostela 14 zl. Když ale slavná komise viděla, že by zapotřebí zde bylo, aby hrobárna pro hrobaře vystavěna byla a ono dříví z toho kostela mělo být prodáno, tehdy všem 5ti obcím vyřkla, aby zdarma ten kostel rozházely a to dříví, kámen a cihly aby sobě na vystavění té hrobárny vzaly a co pozbyde, aby sobě prodaly, nato všechněch 5 svoliti nechtěly, až potom sobě to předevzaly tehdy, že se nato poradějí na odpoledne, že slavněj komisi do kláštera věděti dají. To se stalo na krchovu, kde tu mnohé hádání neb slavná komise s dětma laskavě jednali a tak se to zavřelo. Nato se kostel otevřel a Velebnýmu Panu faráři se věci odevzdaly.

XXVIII. Jaké věci obec naše z téhož kostela obdržela všech Svatých

Jak slavná komise do téhož kostela všech Svatých vkrocila a Velebnýmu Panu faráři všechny věci odevzdávala, tehdy také nám jeden zvon darmo dala, vidouce už, že pro ten zvon zvonici stavěti musíme, ejhle právě z vnuknutí ducha Svatého skrz přímluvu všech Svatých Josefově Vodrážkovi připadlo, aby ten oltář do té zvonice, kterou stavěti budou, jenž starej všech Svatých se nazýval, sobě tam vyžádal. I aby všichni Svatí uctivosti od naší obce byli sčasně, ten oltář všech Svatých od Velebnýho Pana faráře obdržel a tak hned se do té zvonice obětoval nebo v té kapli neb kostele k všech Svatých naše obec svou duvěrnost měla i skrz jejich přímluvu vždycky milostivě obdržela i také naše obec každého roku máslo do lamp tam obětovala. Mimo toho od téhož Josefa Vodrážky byl vyprošen kříž z kostela na tu zvonici a tak komise k stolu do kláštera šla.

XXIX. Jak se obce o vystavení hrobárny uradily a kterak se kostel Boural a hrobárna stavila.

23) Háparati – z latiny, blíže neurčené modloslužebné náčiní.

Když téhož dne 27. Aprile k stolu slavná komisí odešla, tehdy všichni rychtáři a konšelové šli do hospody klášterský a tam se uradili a písemně napsali, že ten kostel rozbourají a z toho dříví na svůj náklad vystavějí [hrobárnu], však ale hrobník by jim z toho bytu platil ročně 1 zl. a 30 kr. a do naší obce z toho místa též 1 zl. 10 kr., což slavná komise s tím spokojená byla. Tu ale pozůstala eště při té komisi jedna věc k porovnání o kterou se naše obec s Kvaňskou hálala. Vejš jest řečeno, že obec Kvaňská dostala jeden zvon a jeden obec Zaječovská. Když ale byl jeden menší a druhý větší, tak každá obec chtěla mít ten větší, aby tedy spravedlivě rozsouzeno bylo, tak zavolala k tabuli komise rychtáře Kvaňského a rychtáře Zaječovského a Urozený Pan sirotčí udělal, aby žádný neviděl dva kousky z kaštanu, jeden větší a druhý menší a řekl, aby se jako čábali²⁴ a zavřel do každý ruky jeden a kdo sobě vezme větší, že bude rok²⁵ a že bude nejdřív tahat cedulkou a tu zase Urozený Pan duchodní již držel dvě cedulky a řekl, kdo vytáhne větší, že dostane větší zvon. Když tedy Kvaňský rychtář byl rok, tak nejdřív táhl a vytáhl krátkou a rychtář Zaječovskému vostala větší a tak také dostal větší zvon nebo bezpochyby také byl koupenej aneb víc na ty zvony dávno od obce Zaječovské, poněvač vždy více lidu obzvláště horníku a hutníku tam bylo a proto spravedlivě naší obci patřil a tu jest druhá památnka našeho kostela všech Svatých nám dána nebo ten zvon *Omnibus Sanctorum*²⁶ méno má a Kvaňský jen *Sancta Benigna*,²⁷ z toho zase my i potomkové naši se máme zač těšiti.

Potom, když po tabuli bylo, všichni, jak rychtáři, sousedi a konšelové přítomní v pokoji Vašnost Pana frátera Protasia Fulusa a pílí všichni Páni komisaři a V[elební] Páni duchovní za nima přišli a tam skrze dvě hodiny s nima strávili a tak jako sprostí lidé laskavě s nima o rozličných věcích jak starých, tak nových jednali. Z toho máme sobě čest zakládat, neb takoví Páni laskaví dávno nebyli, když potom hned v několika dnech sme začali kostel všech Svatých bourati a to jedna každá obec dala stejně lidu, což trvalo skrze 2 neděle a když se lidé spočtli, bylo do sumy od nich neb osob 210. Dříví též jedna každá obec stejně k cihelně odvážela a pak z něho hrobárnu stavěla. Tesař byl Josef Rubec, Matějem a Antonínem Vodrážkou a když se všechno dodělalo, tak se prodalo dříví a prkna zbytečný a cihly, za který se dostalo 13 zl. 8 kr. a všechno stavení koštovalo 40 zl. 8 kr., tak vostalo k doplacení obcím 27 zl., které složily následovně: Volešná dala 9 zl., Zaječov [se] statkama 7 zl. 30 kr., Jivina 5 zl. 15 kr., Kvaň 5 zl. 15 kr. a tu všechno zaplaceno bylo, co který řemeslník neb

24) Slabě udeřit do ruky, zde ve smyslu vybrat si.

25) Rok – zde ve smyslu určený, vybraný.

26) Všech Svatých.

27) Svatá Dobrotivá, patronka kostela.

Zápisky zaječovského rychtáře z let 1771 – 1793

materie koštovaly. To vše až posaváde v naší obci vše v Nro. II pro budoucí památku se zachovává.

XXX. Kterak se kaplička všech Svatých, oltář v ní postavil, se dělala

Když tedy naše obec zvon a oltář roku 1792 darmo dostala, tak jináč nebylo než aby sobě kapličku obec stavěla a protož hned v tomž roce k tomu se odebrala a kamení vozila a tak skrze mistra zednického Jarolíma Mejtského se stavěla, jak ale zedník hotový byl, hned tesař Jan Vajnar; obyvatelé obce, k práci svršku přistoupil a tak moudře vyvedl, že nad tím všichni sousedi potěšitelný byli, jakož i Velebný Pan farář jemu chválu dal. Jak ale ta zvonice do zvěžení zvonu zhotovala byla, nečekala obec až se dodělala, ale i hned 18. července téhož roku zvon nahoru táhla, kterémuzto tažení byl od obce na památku pozván Velebný Pan farář Maximilian Korren a Velebný Pan Páter Hermenegild, profesor, a než se nahoru táhl, tak Velebný Pan farář dával na témž zvonu Frantu Vodrážkovi, 7letému synu Josefa Vodrážky, Jana Baleje synu Josefovi 10 letému, Jana Zajíce synu Josefovi 14 letému, tři kopy na památku a jak jej vyzvedli, hned se hojně zvonilo a tehdáž sousedi s třema Velebnými Pány propili zvíteli 3 zl. 22 kr., ale chlapi dostali dost piv.

Ovšem, že zvon nahore byl a se již zvonilo, ale teprva se hořejší vazba dodělávala a když se dodělala, tehdy nám scházela bota s bání plechová. Tu sme zase darem dostali od Velebného Pana faráře, kterou sme dali obarvit zeleně Janovi Vajnarovi a tak ji nahoru na štankly a nad ní ten ž kostek všech Svatých kříž, který sme ocejnovati dali, zasadit nechali a tu doděláno bylo.

Vidouce ale i rozhodnutí Jana Vajnara, že ta hořejší vazba by brzy sešla a potom potomky moc koštovala, tehdy pro uvarování potomku brských outrat dala obec tu hořejší vazbu celou obarviti, kterou tu barvil Jan Vajnar; který svršek dělal.

XXXI. O postavení křížů, jak ve vsi, tak za Strnadojc

Když tehdy obec zvon dostala a jináč nebylo než že musí kapličku stavěti a protož také jináč nebyla než musí kříž, který jakživ nebyl na vsi, státi, neb by to nikdy slušné bylo nebylo, aby kaplička bez kříže byla stála. dala tehdy hned po jaru obec dub přivést, který od dobrodince dostala a kříž udělati a tak tam, kde vedle zvonice státi měla, jej postavili. Pak ale zvonice neb kaplička stála, jináče se stalo, všech pět obcích na poručení Velebného Pana faráře daly přivést dub na krchov na kříž a Rubec tesař jej udělal. Tu Velebný Pan farář přišel a měřil novej krucifix, který kříž pro ten krucifix byl malý i hned k rychtáři Zaječovskému odeslal, že musí bejti jiný dřevo na ten kříž, aby mohl bejti větší. Tehdy rychtář hned šel a Šimona Ječmena a Jana Opatrnýho pro chvůjí na ten kříž jinší odeslal a ten který státi neměl na krchově hned naše obec domů přivésti nechala a ten, který již ve vsi stál vyndala za Strnadovic, jenž tam velmi

špatný a od hroma porouchaný stál dala, a ten od krchova obarviti dala a do obce k kapličce obětovala. Od díla toho z krchova Josefovovi Rubcovi 1 zl. platiti musela a ten, který za Strnadovic stojí, Matěj Vodrážka [nečitelné slovo] dělal a jemu od díla 45 kr. obec dala. Na ty kříže se musel dáti Milost panu vikariu-sovi revers, že kdyby po čase ten kříž sešel, zase jiný obec na své outraty postaviti musí.

XXXII. Kterak sme dostali od Velebného Pana Pátera Johanesa Raucha krucifix a dvě statue²⁸ do kapličky

Když tak v klášteře Svatotiborském fara v roce 1789 ustanovena byla a Velebný Pan Páter Johannes do naší obce jakožto od slavné konsistoře ustanovený kaplan na katechismus chodil, vidouce tehdy, že žádný kříž ve vsi nemáme a o tom již jsme vyzvěděno měli, že zvon dostanem, my sme jemu slíbili, že i také kříž sobě postavíme. Na to on nám i hned slíbil, že se nám ten kříž o krucifix starati bude. V krátkém čase jel on jmenovaný Velebný Pan Páter Johannes do Plzně k svému Panu bratrovi a tam viděl krucifix, který na mostě ku Praze na kříži byl, i hned o něj žádal, který i také šťastně obdržel, jak ale domu přijel, hned nám povídal, že již krucifix pro nás má v Plzni vyjednanej, na to se posečkalo.

Až sme v roce 1792 kapličku postavenou měli a kříž také hotový byl, tehdy viděl ten náš dobrý a k nám nakloněný přítel Velebný P. Páter Johannes kaplan, že na ničemž nepozustává, než aby sme již tu ten krucifix měli, on ale nevěděl jesli je eště tam zachovaný i aby jeho slib splnil, skoro proto se i hned do Plzně odebral a tam nám ho podruhé a dvě štatuje, Svatého Petra a Svatého Františka do té kapličky na oltář vyžádal a my sme hned pro něho, který tam schvál-ně nejel, Václava Hrabáka ze statku odeslali, jemu 1 zl. 20 kr. dali, jenž zase sme na přivezení toho od Josefa Pelikána 1 zl. darmo dostali a tak krucifix na kříž přibili a štatuje do kaple dali a tu doděláno všechno bylo.

XXXIII. O postavení kříže na hrobárně

Na představení Velebného Pana faráře Maximiliana Korrena jináč nebylo, než aby sme i ten kříž na krchov postavili. Tak tedy dne 20. července 1792 sme kříž ve vsi a za Strnadovic postavili i hned sme se i na ten krchov k postavení odebrali, totiž Josef Toncar, Matěj Huml, Jan Zajíc, Jan Balej, Jan Černý, Josef Vodrážka, Matěj Strnad, Jan Hrabák s tesařem Josefem Krebsem. Ten kříž sme postavili, při kterej práci sme tuže zmokli. NB: v tom kříži pod nápisem jest

28) Statue – soška.

Zápisky zaječovského rychtáře z let 1771 – 1793

zadlabaná pamětní cedule na čí náklad jest postaven i který toho času Velební Páni duchovní v tom klášteře byli.

XXXIV. Kterak se naše kaple a kříž slavně obcí světilo

Jak tehdy sme naší kapli připravenou k svěcení měli i hned na žádost naší Velebný Pan farář Maximilian Korrn svěcení dne 31. července 1793 se připravil a na odpoledne to svěcení ohlásil, jak tedy byly 2 hodiny hned se požehnání začalo a jak po něm bylo, nejdříve se vedlo procesí na krchov, napřed šly 2 korouhve, za nima trouby a bubny, pak duchovenstvo, 6 ministrantů, 2 fráteri, Protazius a [nečitelné], 2 asistentové, Velebný P. kaplan Johannes Rauch a Velebný P. Kaplan Hermenegild Haffner a po nich Velebný P. farář Maximilian Korrn v pluviálu, pak za ním množství lidu obojího pohlaví. Když se kříž na krchově posvětil, zase tam z krchova se tak slavně s bubnami a troubami procesí vedlo až do naší obce a jak se kříži za Strnadovic přišlo, zase jako na krchově se slavně světil a jak posvěcen byl, šlo se křísti do vsi a též tak [nečitelné tři řádky] po skončení s bubny a troubami se zde páni duchovní v té kapli z pluviálů a dalmatik slíkli a k rychtáři šli a tam obec supé²⁹ jim dala a sami také něco pojedli, které od kuchaře klášterského [nečitelné] bylo a tak v bázni Boží se vše rozešlo.

XXXV. Kterak Velebný Pan farář Maximilian Koren stavil mezník Nro. 32 nad Ouvozem, na kterým držel 3 kopy

[zde zápisky končí]

29) Supe – polévka (z něm.).

*Barokní socha sv. Jana Nepomuckého u svatodobrotivského kláštera v Zaječově
v roce 2001 (foto autor)*